

Inhoudsopgave

Uit het diaconale werk van 2021	Esther Israël	2
Kerkbalans 2022	Petra Hamerslag	3
Over het maaltijdproject	Jan Becht	5
Stoelen in de kerk op zondagmorgen	Margriet Quarles	7
Gebedsweek eenheid van de christenen	Margriet Quarles, Christine Scheurkogel, Waltraut Stroh	8
Symbolische schikking met advent	Corrie Hoogendoorn	9
Agenda januari 2022		11
Seniorenkring in januari 2022	Els Pellen	14
Gebed	Lieven Joziasse	15
Lief en leed delen	Berdien Penning	16
De Lukaskerk als 'groene kerk'	Petra Hamerslag	16
Collecteopbrengsten oktober	Fokke Brouwer	17
Collectedoelen in januari	Kees Ton	18
Stichting Exodus	Christiaan Donner, Margriet Quarles	19
Ontmoeting in de Pakistaanse moskee	Waltraut Stroh	20

Uit het diaconale werk van 2021

Door Esther Israël, diaconaal werker

Een korte terugblik laat veel moois zien. In 2021 was er – na een jaar van coronabeperkingen – weer meer mogelijk en konden we eindelijk van start gaan met de projecten ‘Luisterkracht’ en ‘Opvoeden in verbinding’. In het project ‘*Luisterkracht*’ vertelden mensen met een verhaal – mensen aan de rand van de samenleving – elkaar hun levensverhalen. Verhalen waarin hun kracht en kwetsbaarheid onder woorden gebracht werd. Verhalen waarin thema’s naar voren komen, die in 2022 gedeeld zullen worden met mensen ‘met invloed’. De deelnemers zeiden over de gesprekken: ‘we luisteren hier echt naar elkaar en zonder vooroordelen’.

Over de *korte oudercursus ‘Opvoeden in verbinding’* schreef Christine in de vorige uitgave van Om en Bij de Lukaskerk al. Zeven (migranten)moeders deden mee. In februari hopen we met een nieuwe groep van start te gaan.

Er was goed nieuws in *de Halte*, de noodopvang voor ongedocumenteerden waarvan ik coördinator ben. Op korte termijn is er eindelijk perspectief voor iemand die al meer dan 20 jaar in Nederland is en alle hoop op een verblijfsvergunning had laten varen. Een zwaar getraumatiseerde bewoonster zat het grootste deel van de dag met de gordijnen dicht. Zij heeft samen met een maatje een activiteit ontdekt waarin zij haar kwaliteiten kwijt kan en die haar veel vreugde bezorgt. Nu doet zij haar gordijnen open! En één van de moeders heeft een verblijfsvergunning gekregen.

Bij de *kringvieringen en solidariteitsmaaltijden* zien we nieuwe mensen en is de belangstelling groot.

Het *Mamaverhalenkoor* kon eindelijk weer beginnen met repeteren. Na een wat aarzelende start, sloten nieuwe vrouwen zich bij het koor aan en bruste het weer. Er konden zelfs twee optredens gegeven worden.

Er was natuurlijk nog veel meer om blij van te worden en dankbaar voor te zijn, zoals alle bijzondere ontmoetingen en goede gesprekken; de trouwe inzet van de vrijwilligers; het groene, diaconale initiatief: 'Schilderswijk maakt schoon'.

2021 was niet alleen een jaar van goede berichten. Eén van de problemen waarmee ik geregeld geconfronteerd word, is de vraag naar onderdak. Vaak zijn het ongedocumenteerden – met of zonder kinderen – die bij me aankloppen. Mensen met schrijnende verhalen. En meestal kan ik niets voor ze betekenen.

Het verkrijgen van een verblijfsvergunning is voor de meeste bewoners in de Halte een frustrerend proces. Wat doet het met je als je al jaren wacht op een verblijfsvergunning en je leven stil staat? Welke keuze maak je als de kans op een verblijfsvergunning verkeken blijkt, het geen optie is dat je terugkeert naar je land van herkomst en je kinderen hebt? Hoe moet het voelen als je gevlucht bent en je mist dagelijks je kind dat achtergebleven is? In de Halte maken we dit van dichtbij mee.

Een verhaal hoort positief te eindigen. Ik doe dat niet. Opdat u deze mensen niet vergeet. Opdat we voor hen blijven bidden. Opdat er plekje voor hen mag zijn in onze levens en in die van anderen. Opdat er een echte, fysieke plek voor hen mag zijn in onze samenleving.

..*

**Geef vandaag voor
de kerk van morgen**

Kerkbalans 2022

Door: Petra Hamerslag, kerkrentmeester

Eind januari brengen we met veel vrijwilligers de brieven voor de actie Kerkbalans 2022 bij u in de brievenbus. Het thema is ook dit jaar 'Geef vandaag voor de kerk van morgen'. Dit jaar ligt bij ons de nadruk van de actie op het 'groene kerk' zijn: ons verantwoordelijk voelen om onze kerk in stand te houden voor nu en later. We hebben

als gemeenteleden een opdracht te vervullen, niet alleen zorgen voor mensen, maar ook voor de schepping als geheel. In de Kerkbalansbrief leest u er meer over!

Net zoals is voorgaande jaren komen wij een aanzienlijk bedrag tekort op onze begroting €52200. Dit wordt mede veroorzaakt door tegenvallende huurinkomsten door Covid-19 en natuurlijk stijgende prijzen voor elektriciteit- en gasverbruik.

En toch lukt het ons elk jaar weer om met elkaar een mooi bedrag bijeen te brengen. Voor 2022 zetten we in op (minimaal) € 45000. Dat bedrag ligt vrijwel gelijk aan het begrootte bedrag voor 2021, maar gezien het eerdergenoemde tekort van € 52000 zult u begrijpen dat iedere verhoging van uw bijdrage, hoe klein ook, van harte welkom is! Afhankelijk van uw eigen financiële situatie kan het handiger zijn om in plaats van in één keer uw bijdrage te betalen, dat te verdelen over 12 maanden en dan kan het maandbedrag misschien iets omhoog. Kiest u voor automatische incasso door het kerkelijk bureau maakt u het zichzelf, en ons, nog gemakkelijker.

Sommigen van u hebben aangegeven post van de kerk alleen nog maar per e-mail te willen ontvangen. Dat is fijn, maar afgelopen jaar is gebleken dat de e-mail dan soms in de spam terecht kwam. We hebben deze gemeenteleden toen alsnog de brief een keer toegestuurd. Houdt u het zelf ook in de gaten eind januari?

Gemeenteleden die hebben aangegeven voor een periode van vijf jaar of langer bij te willen dragen met een vast bedrag per jaar ontvangen eind januari wel onze brief per e-mail als herinnering, maar uiteraard geen toezeggingsformulier.

Ik zou willen voorstellen dat we ervoor gaan met elkaar, we geven tenslotte niet alleen voor het in stand houden van de Lukaskerk nu. Ook in de komende jaren willen we als kerk aanwezig kunnen zijn voor jou, voor u en vooral ook voor de kinderen!

U doet toch ook mee?

..*

Over het maaltijdproject

Door: Jan Becht

Beste lezer,

Als de corona voorbij is, komt het maaltijdproject dan terug? Deze vraag heeft ons als vrijwilligers van het project veel beziggehouden. Waarom zouden we niet gewoon verder gaan? Het was toch een mooi sociaal project?

Met de bouw van de Lukaskerk maakte Albert Wilzing zijn droom waar: Een laagdrempelige kerk, waarin naast de eredienst ook de ontmoeting centraal zou staan. Een kerk waarin iedereen zich thuis kon voelen. Midden in de kerk staat een keuken. Want hij wilde zijn ideeën realiseren door iedereen lekker eten aan te bieden.

Liefde gaat tenslotte door de maag. Dit heel voor de hand liggende idee was in die tijd en is nog steeds revolutionair. De Lukaskerk geeft deze gedachte op tal van manieren een gezicht en dat houdt niet op, zolang de Lukaskerk bestaat. Zo zijn er thans maaltijden op de woensdagavond met kring viering; maaltijden en/of hapjes bij de voedselbank, speciale maaltijden bij feestelijke gebeurtenissen, de kerstmaaltijd, het paasontbijt en ook op zondag wordt menig hapje en soms een maaltijd voor en na de kerkdienst verorberd. Ja, Albert zou er vrolijk van worden!

Vanuit dezelfde gedachte is het maaltijdproject direct na de bouw van de kerk op de dinsdagavond en de donderdagavond gestart met een grote groep vrijwilligers vanuit de Lukaskerk en de Ekklesia. Iedereen zou er mogen eten, vooral ook mensen uit de buurt, die anders geen kerk zouden bezoeken. Zonder enige verplichting en zonder opgave vooraf.

In het begin verliep veel nog niet vanzelf, want niemand wist welke gasten er zouden komen. Ook niet alle gemeenteleden konden het project begrijpen en sommigen spraken spottend over restaurant Lukaskerk.

Maar de grote groep vrijwilligers onder leiding van Jan en Aline van Ginkel, zette door.

Ruim een jaar later werd steeds meer duidelijk wie de gasten waren. Geen gezinnen met kinderen, maar vooral alleenstaande ouderen op zoek naar wat gezelligheid en dat was meer dan 35 jaar later nog zo.

Het succes van dit project was behalve aan de grote inzet van al de vrijwilligers te danken aan de prima organisatie. Jan van Ginkel was de algemene coördinator. Aline maakte maandelijks een rooster voor elke kookdag met vier kokers en vier afwassers. Één van hen was de coördinator voor die middag en hij/zij zorgde voor de bestelling bij de kleine winkelier en bedacht in overleg met de anderen het menu. Vier keer per jaar was er een gezamenlijk overleg.

Het project bleef een buitenbeentje, maar werd steeds meer een onderdeel van kerk en diaconie. En dat heel veel vrijwilligers er bleven werken totdat hun gezondheid hen in de steek liet maakt wel duidelijk, dat het project aan zijn doelstellingen voldeed.

Het enthousiasme onder de vrijwilligers bleef, maar het werden er in de loop van de jaren steeds minder. En de vaste kern werd steeds ouder. Ook de corona eiste zijn tol. Het project lag stil en hierdoor kon niemand zich meer aanmelden als nieuwe vrijwilliger. Het werd ons duidelijk, dat als we de draad weer op zouden pakken, we met een enorm tekort zouden komen. Twee jaar dicht en een groep vrijwilligers, die danig is uitgedund.

Daar komt nog bij de discussie over de gehaktbal en het milieu, waardoor bij sommigen het enthousiasme om door te gaan verdween.

Er is nog een groot verschil met 35 jaar geleden. Toen was de mogelijkheid om als oudere buiten de deur te eten op zoek naar wat gezelligheid zeer beperkt. Nu zijn er veel meer mogelijkheden. Een geweldig positieve ontwikkeling. Dit is zeer waarschijnlijk de reden waarom het aantal bezoekers in de loop van de jaren afnam van gemiddeld 60 per avond naar gemiddeld 38. Een trouwe bezoeker in

de zomervakantie formuleerde: Ja Jan, ik kom nu niet meer bij jullie, want ik eet nu bij mij in de buurt met een groepje van 10. Daar hebben we het zo fijn met elkaar en daar kan niets tegenop.

Alles overwegend is dit een goed moment om te stoppen met het maaltijdproject.

In het volste vertrouwen dat hiermee ruimte gegeven wordt aan een nieuw project waarin overeenkomstig de traditie van de Lukaskerk volop ruimte is om samen te genieten van heerlijk eten.

Wij zijn dankbaar dat we dit werk al die jaren met vreugde en volle overgave konden doen en dat we ons volledig gesteund voelen door de Lukaskerk, de Ekklesia en de diaconie.

..*

Stoelen in de kerk op zondagmorgen

Door: Margriet Quarles van Ufford

Als ik dit schrijf is het nog niet duidelijk of er andere maatregelen komen, en staan de stoelen op anderhalve meter. Op de derde zondag in een kring, op de avondmaalszondag ook, maar dan zonder kaarsenboom in het midden en op de andere zondagen 'gewoon'.

De stoelen voor mensen die naast elkaar kunnen, mogen of willen zitten, staan tegen de muur... dat doe ik omdat ik niet weet hoeveel mensen er naast elkaar zullen zitten, en het jammer is als er voor in de kerk stoelen leeg moeten blijven. op de buitenrij kan ik de stoelen makkelijker uit elkaar of tegen elkaar schuiven.

Het is elke zondagmorgen een gedoe, maar ik wil en doe het zelf want ik vind het belangrijk dat de kerk er veilig, gastvrij en uitnodigend uitziet.

Het valt me wel op, dat onze kerkgangers (op een paar na) niet op de eerste rijen gaan zitten. En als u thuis meekijkt, dan zou u kunnen

weten dat dat er op het scherm er heel ongezellig uitziet.

Het is misschien ook moeilijk te begrijpen dat we voor en tijdens de viering niet en na de viering wel met de stoelen mogen schuiven.

Ik probeer de stoelen zo neer te zetten dat we ook goed naar de kaarsenboom kunnen lopen, en na de viering is het belangrijk om koffie met elkaar te drinken, dus vandaar dat de stoelen gedraaid kunnen worden, maar dat er wel geprobeerd wordt 1,5 meter afstand te houden.

Dus: houd moed heb lief

..*

Gebedsweek voor de eenheid van de christenen

Door: Margriet Quarles, Christine Scheurkogel, Waltraut Stroh

---

In de jaarlijkse week van gebed voor eenheid van christenen bidden christenen samen voor eenheid, voor hun wijk en de wereld. Deze gebedsbeweging begon al 175 jaar geleden en wordt wereldwijd gehouden. En toen ik een paar jaar geleden in Jeruzalem was, en daar bij een viering aanwezig was, voelde ik het hoe krachtig is om door de wereld heen vanuit eenzelfde liturgie te bidden.

Ook daarom ben ik blij dat we vanuit de Lukaskerk weer meedoen aan de organisatie van de week in 2022. Betrokken bij de organisatie zijn Christine Scheurkogel, Waltraut Stroh en schrijver.

In 2022 is de gebedsweek voorbereid door de Raad van Kerken in het Midden-Oosten (<https://www.mecc.org/>) Het is een Engelse website, maar deze geeft wel een beeld de organisatie, ook als je Engels niet

zo goed is. Vanuit de Lukaskerk hebben we een aantal kerken in het Centrum benaderd en denken we aan het volgende programma:

1. Op zaterdag 15 januari een middag over kerken en christenen in het Midden-Oosten van 15 tot 17 uur in de Lukaskerk met een spreker van Kerk in Actie, bijdrages van in Den Haag wonende christenen en moslims uit het Midden-Oosten, muziek, hapjes.
2. Op zondag 16 januari om 12.00 uur een oecumenische viering in de Duitse Kerk aan het Bleijenberg.
3. Van maandag t/m zaterdag zes avondgebeden in verschillende kerken, op woensdag georganiseerd door de Haagse Gemeenschap van Kerken
4. Op zondag 23 januari vieringen met kanselruil.

Heel veel meer kunnen we er nu niet over schrijven, maar via weekmail, website en mededelingen in de Lukaskerk houden we u op de hoogte.

..*

De symbolische schikking met advent en kerst: Een terugblik

Door: Corrie Hoogendoorn

Een symbolische schikking is beeldtaal en vraagt soms om toelichting. We hebben het idee overgenomen van de werkgroep symbolisch bloemschikken van de PKN.

Onze schikking kwam tot stand door een coproductie van Ment Toet en Rien Huijgen die de installatie maakten en Jannet Schuurman en schrijver.

We zagen de schikking per week lichter worden. Meer straling in de komende zon tot we bij het licht van Kerst waren, en toen werden er witte bloemen bij de schikking gezet. Het symbool voor God die ons Licht geeft door de geboorte van Jezus.

Op de foto ziet u de schikking van de derde adventzondag. Maria en Elisabeth ontmoeten elkaar. De twee bloembollen in knop zijn met elkaar verbonden door een sjaal als een innige omhelzing. Drie kaarsen branden.

Als deze Om en Bij verschijnt is kerst voorbij doch ik hoop dat we al wat we hoorden van Maria en Elisabeth nog lang in ons hart bewaren en tot leven brengen in het nieuwe jaar!

..*

Heeft u vanwege corona vragen over activiteiten? Weet u niet zeker of iets doorgaat? Mail gerust naar lukaskerk@hotmail.com, bel of app de dominee en houd ook onze website in de gaten.

Activiteiten januari 2022			
Zondag 2 januari	Gezamenlijke viering in de Lutherse Kerk, voorganger Jannet van der Spek	Lutherse kerk, geen viering in de Lukas	10.15
Dinsdag 4 januari	Open kerk, welkom voor een praatje, een kopje koffie, aansteken van een kaarsje.	Lukaskerk	13.30 - 15.30
	Seniorenkring	Lutherse kring	13.30
Woensdag 5 januari	Viering door de week, vanaf 18.00 welkom voor een kop soep	Lukaskerk	Start viering 19.00
Donderdag 6 januari	Voedselbank	Lukaskerk	
	Inloopspreekuur, welkom met vragen van allerlei aard	Lukaskerk	10.30 - 12.00
	Open kerk, welkom voor een praatje, een kopje koffie, aansteken van een kaarsje.	Lukaskerk	13.30 – 15.30

Zondag 9 januari	Viering in de Lukaskerk, voorganger Klaas Koffeman	Lukaskerk	10.15
	Eredienst in de Lutherse Kerk	Lutherse Kerk	10.15
Dinsdag 11 januari	Open kerk: welkom voor een praatje, een kopje koffie of het aansteken van een kaars.	Lukaskerk	13.30 – 15.30
Woensdag 12 januari	Kringviering en maaltijd in de Lukaskerk	Lukaskerk	18.00
Donderdag 13 januari	Voedselbank	Lukaskerk	
	Inloopspreekuur, welkom met vragen van allerlei aard	Lukaskerk	10.30 - 12.00
	Open kerk, welkom voor een praatje, kopje koffie, aansteken van een kaarsje.	Lukaskerk	13.30 – 15.30
Zaterdag 15 januari	Middag over kerken en christenen in het Midden- Oosten, zie voor meer informatie blz. 8	Lukaskerk	15.00 – 17.00
Zondag 16 januari	Kringviering in de Lukaskerk, voorganger Jannet van der Spek	Lukaskerk	10.15
	Eredienst Lutherse Kerk	Lutherse kerk	10.15

Dinsdag 18 januari	Open kerk, welkom voor een praatje, een kopje koffie, aansteken van een kaars.	Lukaskerk	13.30 – 15.30
	Seniorenkring	Lutherse Kerk	13.30
Donderdag 20 januari	Voedselbank	Lukaskerk	
	Inloopspreekuur, welkom met vragen	Lukaskerk	10.30 - 12.00
	Open kerk, welkom voor een praatje, een kopje koffie, aansteken van een kaarsje.	Lukaskerk	13.30 – 15.30
Zondag 23 januari	Viering Lukaskerk, voorganger Christiaan Donner	Lukaskerk	10.15
	Eredienst Lutherse Kerk	Lutherse Kerk	10.15
Dinsdag 25 januari	Open kerk, welkom voor een praatje, kopje koffie, aansteken van een kaars.	Lukaskerk	13.30 – 15.30
Woensdag 26 januari	Leerhuis	Leerhuis	14.00
Donderdag 27 januari	Voedselbank	Lukaskerk	
	Inloopspreekuur, welkom met vragen van allerlei aard.	Lukaskerk	10.30 - 12.00

	Open kerk, welkom voor een praatje, kopje koffie, aansteken van een kaars.	Lukaskerk	13.30 – 15.30
Zondag 30 januari	Gezamenlijke viering in de Lutherse Kerk	Lutherse Kerk, geen dienst in de Lukas	10.15

Zien en gezien worden

Vanwege de coronamaatregelen is nog niet duidelijk of/hoe de gespreksgroep 'Zien en Gezien worden' door kan gaan, voor meer informatie: lukaskerk@hotmail.com

..*

Seniorenkring in januari 2022

Door: Els Pellen

Met frisse moed gaan we het nieuwe jaar in. Een jaar met hopelijk weinig beperkingen, maar veel gezellige bijeenkomsten en goede gezondheid voor u allemaal. Op dinsdag 4 en 18 januari en 1 februari willen wij weer bij elkaar komen voor een gezellige spelletjesmiddag. Van 13.30 tot 15.30 uur op de Lutherse Burgwal 7 in Den Haag.

Komt u voor het eerst? Dan graag eerst even telefonisch contact opnemen met Els Pellen (tel. 06 50434300). We ontvangen u graag op onze gezellige middagen.

Met de beste wensen voor 2022 en hartelijke groeten namens alle vrijwilligers.

..*

Gebed door Lieven Joziase

Dit gebed schreef Lieven voor de kringviering in de stijl van Taizé, van woensdag 8 december.

Seeing is believing,

A saying, somewhat ignorant to say.

For many of those same people will, sometimes unknowingly, choose to pray. Pray to someone, or something with their eyes not seen.

Yet they say: against a wall that doesn't exist, you cannot lean.

When you pray, you wish with the hope that someone hears.

But if someone is no one, in sadness, who will wipe your tears?

For when you pray to no one, who do you expect to dry your face, all, sad and wet?

You expect, you expect. For unknowingly you actually do believe, because without someone to hear you, isn't a wish but a gamble, no more than a bet?

A sheep may live it's life never seeing it's shepherd, a figure of which he might have only heard. I do not believe in the shepherd said the sheep, i don't because all i do is graze and sleep and follow the herd. I do it all by myself, do I not?

A shepherd is but a comforting thought.

You might not see that shepherd, but like Moses, who leaves all for one lost lamb, you can expect someone to come after you, you can. If you believe, you may expect God to find you like that lost lamb.

Believing is mostly expecting, hoping for an answer. And do I expect a lot from God.

I don't understand: what does God almighty expect in return?

What does God expect of me? And even if I live according to his expectations, is unending love from you lord truly what I earn?

I might not deserve God's love, but I can expect it anyways. Because of God, with all his unending love, we can expect one last thing: love measured by the pound, an oasis of grace, like a pool of water in the desert for that lost lamb to drink from, and live to be found.

Amen

..*

Lief en leed delen in de Lukaskerk in 2021

Door: *Berdien Penning*

Bloemen gaven we in de maand november aan:

Jarige Ment, rozen voor nabestaanden van de gestorvenen, zieke Robert (via Waltraut), Roos, Hanna, Rosita (de katten zijn veilig bij kattenzorg), bruidspaar Rowan en Anton (die ons trakteerden op mooie pianomuziek, quatre mains gespeeld), Coby en Ment, Ellen

Een verjaardagskaart stuurden we naar:

Ment, Charmain, Danique, Djoa, Leo Taal, ds. Willem Jansen, Thea, Tineke Wilzing, Imke, Margriet, Martine, Louisa

..*

De Lukaskerk als 'groene kerk'

Door: *Petra Hamerslag, kerkrentmeester*

Wij willen u als kerkrentmeesters graag bijpraten over de stand van zaken van onze kerk als 'groene kerk'.

We hopen in het eerste kwartaal van 2022 het oude fornuis en de oude afzuigkap te vervangen door een inductiekookplaat en een nieuwe afzuigkap. Beide zullen uiteraard voldoen aan de nieuwste regelgeving over duurzaamheid en door over te stappen van gas naar inductie reduceren we onze ecologische voetafdruk!

U zult zich vast afvragen waar gaan ze dat van betalen, er is toch niet voldoende geld en we hebben een groot tekort op de begroting? Dat klopt. Maar 'wie wat bewaard die heeft wat':

gedurende de gehele periode dat er in de Lukaskerk maaltijdavonden zijn gehouden op dinsdag (en in de eerste jaren ook op donderdag) is er door de maaltijd groep jaarlijks een bedrag afgedragen aan de Lukaskerk voor de afschrijving van de keukenapparatuur, het gebruik van gas/water/licht en voor de koffie en thee. Dat is sinds 1987 tot

een mooi bedrag uitgegroeid en daar gaan we deze uitgaven van betalen. Dit staat dus geheel los van de reguliere inkomsten en uitgaven van de Lukaskerk.

Eindelijk zal in 2022 dan ook het gehele dak van de oudbouw van onze kerk vervangen gaan worden, dat is hard nodig, er zijn lekkages en als je op zolder bent voelt het alsof je buiten staat.

Dat is een heel dure klus. Gelukkig hoeven we dat nu niet in een keer te betalen. Elk jaar dragen we als Lukaskerk een groot bedrag af aan onze centrale Haagse kerk die dat geld beheert en samen met ons en een technisch bureau kijkt naar groot onderhoud aan ons gebouw. De vervanging van het dak valt daaronder. Tijdens deze werkzaamheden zal asbest verwijderd worden en natuurlijk wordt het dak ook geheel geïsoleerd.

Van deze laatste werkzaamheden zullen we wat overlast gaan ervaren, we zullen u hierover inlichten vóór de werkzaamheden aanvangen.

En tot slot, Christiaan Donner is begonnen met het vervangen van alle oude lampen in de kerkzaal voor ledlampen. Daarmee zetten we ook een stap in de goede richting

U ziet, er gebeurt veel en dat soms zonder dat u er weet van heeft!

..*

Collectes

Door: Fokke Brouwer

Collecte-opbrengsten diaconie oktober 2021

3 oktober Wijkdiaconie € 93,5510

10 oktober Wijkdiaconie €53,25

17 oktober Kerk in Actie: Kameroen € 94,50

24 oktober Diaconaal opbouwwerk in de wijken € 45,05

Collecte-opbrengsten diaconie november 2021

7 november Wijkdiaconie € 108,05

14 november Wereldhuis € 76,78

21 november Stichting Invaliden Vakantieweken € 58,60

..*

Collectedoelen in januari

Door: Kees Ton

---

2 januari: wijkdiaconie en wijkgemeente

9 januari: Maatjesproject 2GO en Haastu

16 januari: Aandachtscentrum en Protestantse kerk Ondersteuning gemeenten

23 januari: Fietslessen bij buurt-en-kerkhuis Paardenberg en Protestantse Kerk Missionair

30 januari: Wijkdiaconie en Protestantse Kerk Jong Protestant

Een toelichting op een aantal van deze doelen:

Maatjesproject 2GO, slachtoffers huiselijk geweld

2GO is een maatjesproject dat zich inzet voor mensen die slachtoffer zijn geworden van mensenhandel of van huiselijk geweld. Zij worden gekoppeld aan een vrijwilliger, die samen met hem of haar regelmatig een activiteit onderneemt, zoals wandelen, fietsen, naar de bioscoop gaan of koken. Vrijwilligers ondersteunen hun maatje bij het vergroten van hun sociale netwerk en laten hen kennismaken met de stad en de Nederlandse samenleving. Meer lezen

www.stekdenhaag.nl/2GO

Haastu

Haastu organiseert verschillende activiteiten voor alle studenten in Den Haag. Denk dan aan ontmoetingen met elkaar, om nieuwe dingen te ontdekken over jezelf en je te verdiepen in spannende onderwerpen. www.haastu.nu

Aandachtscentrum

Het Oecumenisch Aandachtcentrum is een rustpunt, een plaats van ontmoeting, waar men vrijblijvend kan praten over geloof en levensvragen en zijn of haar zorgen met de ander delen. Een deel van de ruimte is ingericht met een leestafel. Er is een stilteruimte voor

rust, meditatie en gebed. Iedereen is welkom! Onze gasten worden met respect benaderd en kunnen hier even op adem komen, een luisterend oor vinden. www.aandachtscentrumdenhaag.nl

Fietslessen bij buurt- en kerkhuis Paardenberg

De Paardenberg is al 25 jaar als buurt-en-kerkhuis gevestigd in de Julianakerk, gelegen in de wijk Transvaal, een wijk waar heel de wereld woont. De fietslessen zijn een van de manieren waarop buurtbewoners geholpen worden. Want fietsen is niet alleen leuk en gezond – het zorgt er ook voor dat je (letterlijk) verder komt in het leven! Meer lezen www.stekdenhaag.nl/paardenberg

..*

Stichting exodus

Door Christiaan Donner en Margriet Quarles

---

21 november in de Lukaskerk – gevangenisdominee met stip uit de Lukaskerk – Christiaan Donner gaat voor. De stichting exodus bestaat 35 jaar. Oop de website staat;

Hulp tijdens en na detentie

Iedereen verdient een extra kans. Als mensen vrijkomen, willen ze vaak een ander pad bewandelen. Maar dat gaat niet altijd vanzelf. Als Exodus staan wij aan hun zijde en helpen hen vooruit.

Gedetineerden, ex-gedetineerden en achterblijvende familieleden zijn bij ons welkom, want we moeten het samen doen

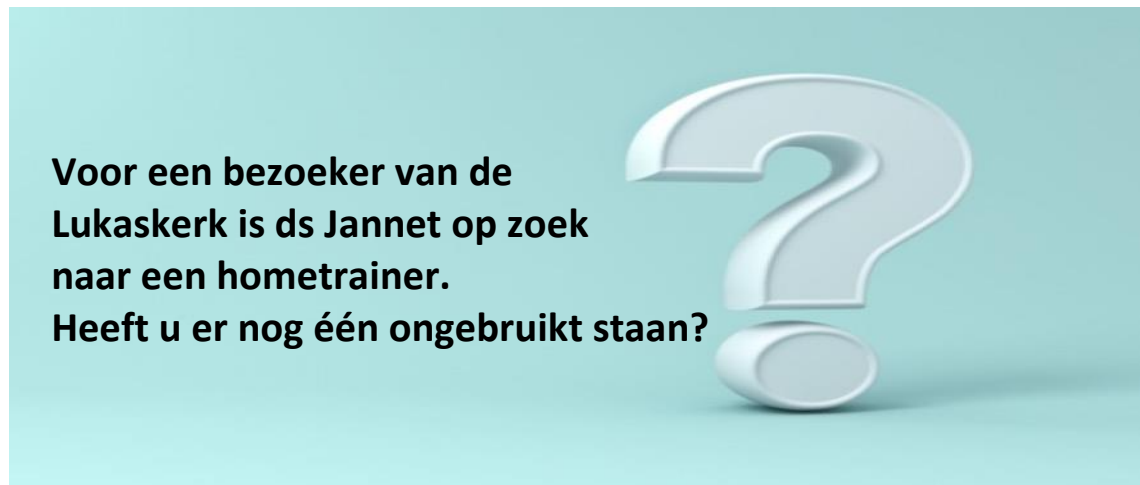
Ds. Jan Eerbeek en zijn echtgenote stonden aan de wieg van de stichting, die in Den Haag onvoorwaardelijk werd gesteund door Klaas Sekeris. Toen secretaris van de centrale diaconie, later diaken in de Lukaskerk. En Jan Eerbeek vroeg aan Christiaan Donner om in de dienst van vandaag een extra licht aan te steken ter nagedachtenis aan Klaas Sekeris en voor de stichting Exodus.

Christiaan had op de Lukaskaars het Exodus logo gemaakt. En om de Lukaskaars is een vriendenkring gewikkeld, en die is dan weer

ingekleurd door een medewerker van Middin werkwinkel Wateringen.

Ellen en Christiaan zijn na de viering de kaars gaan brengen bij Elly Poldervaart Sekeris.

..*

..*

Ontmoeting in de Pakistaanse moskee

Door: Waltraut Stroh

U bent er vast wel al vaker langs gelopen of langs gefietst op de hoek van Om en Bij en de Hobbemastraat. Misschien heeft u ook het bord gezien 'Minhaj-ul-Quran'. Maar weet u ook dat zich achter de deur van dit gebouw een heuse moskee bevindt, het thuis van met name Pakistaanse migranten van de eerste, tweede en derde generatie?

Van buiten zou je niet zeggen dat het een moskee is. Geen minaret ofzo. Geen grote Arabische letters in groene kleur. Het lijkt meer op een schuilkerk.

Op vrijdag 19 november kon een kleine delegatie van de Lukaskerk zien wat en wie zich achter deze deur bevindt. Ds. Jannet van der Spek, Esther Israël, Paul Blom en ik brachten een bezoek aan de Pakistaanse Minhaj-ul-Quran moskee. Door corona was dit bezoek telkens weer uitgesteld. Maar nu kon het doorgaan met mondkapje op en op zekere afstand zitten.

Paul wist het meest over de geschiedenis van contacten tussen de Lukaskerk en de moskee te vertellen die al jaren geleden begonnen zijn. Aan beide kanten verandert de samenstelling van het bestuur/de kerkenraad en de voorgangers. Een hernieuwde kennismaking was daarom nodig en zinvol. Ons motto als Lukaskerk naar de wijk toe is 'samen leven in vrede'.

Samen leven doe je met je burens. Aan vrede bouwen doe je met mensen die anders zijn dan jezelf. Als Pakistaanse islamitische gemeenschap en als christelijke gemeente heb je elkaar nodig om samen te leven in vrede. We leerden dat het woord 'minhaj' in de naam Minhaj-ul-Quran in het Arabisch 'weg' betekent. Dit deed me denken aan de eerste naam voor christenen. Ze werden 'mensen van de weg' genoemd, de weg van Jezus, de weg van God. Mogen we dat zo begrijpen dat we samen op weg gaan als christenen en moslims om aan vrede te bouwen in onze stad?

In de moskee werden we zeer vriendelijk ontvangen door Marinah, Fouzia en Iftagar. Marinah is de spin in het web, 'de Margriet van de moskee' zoals Paul na afloop zei. Naast drie kleine kinderen en een wasserette in Scheveningen is zij zeer actief in de moskee, lid van het bestuur en verantwoordelijk voor alle externe contacten zoals ons bezoek. Fouzia, moeder van vier grote jongens en gastouder van vijf kleine kinderen aan huis, is de secretaris van de vrouwenafdeling. Iftagar is IT'er van beroep, heeft een gezin en is vice-voorzitter van het bestuur van de moskee.

Wij zaten in een grote zaal die vaak als eetzaal dient. Het lijkt wel de Lukaskerk want ook hier wordt regelmatig gekookt voor een grote groep mensen. Toen wij er waren werd er op de achtergrond door

een groep mannen zelf gekookt eten in bakjes verpakt. Dit konden de bezoekers van de moskee later op die avond mee nemen. Het was voor hun een bijzondere dag, de feestdag van Abdul Qadir Jilani van Bagdad uit de elfde eeuw, oprichter van een Sufi orde.

Na een voorstellingsronde vertelde Esther over de diaconale activiteiten van de Lukaskerk die ook voor leden van de moskee interessant kunnen zijn zoals de voedselbank, het juridisch spreekuur, de opvoedingscursus, het afvalraap groepje en het mamaverhalen koor. Ook bij de Minhaj-ul-Quran merkten ze dat meer mensen door corona financieel in de problemen gekomen zijn. Maar de schaamte is groot om dit te laten zien. Zij bieden daarom voedselhulp meer anoniem aan via een app.

Esther vertelde ook over een Marokkaanse vrouw die een familielid door corona verloren heeft. Het gesprek ging toen over rouwrituelen en rouwverwerking. In de moskee zijn vaste rituelen en gebeden na het overlijden en begraven van iemand op de tweede, tiende en veertigste dag. Men rouwt in gemeenschap en ondersteunt elkaar. In het seculiere Nederland is de manier van rouwen sterk geïndividualiseerd. Mensen maken hun eigen rituelen. Wel vertelden we over het herinneren van namen van overledenen in de kerk aan het einde van het kerkelijk jaar. Ook kennen we rouwverwerkingsgroepen.

De 9-jarige zoon van Marinah die samen met zijn zusje in de zaal rondliep wilde graag weten wat een dominee doet. Daar vertelde Jannet over. Bij het afscheid zei Marinah dat ze binnenkort een keer met haar zoon naar een kerkdienst in de Lukaskerk wil komen. Ze vindt het belangrijk dat hij meer over christenen en de kerk leert. Een andere vraag ging over de biecht en het belang van vergeving. In de Islamitische kalender heb je een speciale 'nacht van vergeving'

waarin je aan God en je naaste vergeving vraagt. Dit gebeurt tegevia appjes die je aan iedereen stuurt. In de Lutherse Kerk is ds. Jannet betrokken bij een biechtuur.

Wij vroegen naar hun imam. Deze heeft een opleiding aan een universiteit en wordt uit Pakistan vanuit het hoofdkantoor van de Minhaj-ul-Quran naar Nederland gestuurd. Hij blijft voor langere tijd hier. Daardoor kan hij goed de taal leren en inburgeren. De imam is geen lid van het bestuur, hij wordt meer als een geestelijke autoriteit beschouwd. Bestuursleden zijn allemaal vrijwilligers. De Minhaj-ul-Quran is vertegenwoordigd in vele landen en continenten. Ze doen veel aan maatschappelijk en ontwikkelingswerk. Bij de ingang hangt een bord dat laat zien in welke landen ze actief zijn en op welke gebieden. Het deed me denken aan Kerk in Actie.

Een ander gespreksonderwerp was hoe we naar de toekomst kijken. Zal er over 20 jaar nog een Lukaskerk en een moskee zijn? Onze Pakistaanse gesprekspartners dachten bij de vraag naar de toekomst aan hun kinderen en in welke wereld en met welke waarden deze opgroeien. Ze waren daar alle drie vrij somber over. Ze zien dat hun kinderen in een westerse, materialistische wereld opgroeien met computerspelletjes en social media. Ze communiceren met hun vriendjes vooral via hun mobieltjes. Het is niet makkelijk om dan de waarden van het geloof en van de gemeenschap aan de volgende generatie over te dragen.

Het raakte me wat Iftagar en Marinah zeiden. Voor hun gaat het in hun (islamitisch) geloof niet zo zeer om wat je allemaal moet doen, maar staat liefde centraal, de liefde van God en de liefde voor je naaste. “Wij willen mensen met liefde aantrekken”, zei Marinah en dat straalt ze ook uit. Het was een ontmoeting in een bijzonder open en hartelijke sfeer. Dit smaakt naar

meer. Begin volgend jaar, als corona het toelaat, willen we elkaar weer zien in de Lukaskerk. Er valt nog veel te delen, van elkaar te leren en wie weet samen te doen. Ik verheug me op een volgende ontmoeting.

En als je nu weer om de hoek loopt of fietst vanuit de Lukaskerk stuur dan even een gebedje naar boven voor de gemeenschap die daar bij elkaar komt.

..*

